

Nieuwsbericht 12 juli 2018 Evaluatie verevening pensioenrechten bij scheiding

Inleiding

De Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (hierna: Wvps) bestaat sinds 1 mei 1995. Hiermee is een wettelijke regeling gemaakt voor de verdeling van het ouderdomspensioen dat tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap is opgebouwd. Op 8 maart 2018 is de tweede evaluatie van de Wvps aangeboden aan de Tweede Kamer door de ministers van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V), die de evaluatie uitvoerden.

Hieronder gaan we in op de uitkomsten van de evaluaties en de voorstellen die door de minister van SZW, Koolmees, en de minister voor Rechtsbescherming, Dekker, (hierna: de ministers) worden gedaan.

Huidige regeling

Op grond van de Wvps hebben beide ex-partners bij een scheiding recht op de helft van het ouderdomspensioen dat tijdens het huwelijk of geregistreerd partnerschap is opgebouwd.

Er zijn twee manieren om na een scheiding het ouderdomspensioen te verdelen: verevening of conversie.

Verdeling vindt nu standaard plaats via verevening: vanaf de pensioeningangsdatum van de vereveningsplichtige ("deelnemer") komt een deel van zijn of haar pensioen ten goede aan de vereveningsgerechtigde ("ex-partner"). De ex-partner krijgt een voorwaardelijk recht op een deel van het pensioen.

Ook kunnen ze kiezen voor conversie van het pensioen. Dan krijgt de ex-partner een zelfstandig recht oftewel eigen aanspraak op een deel van het ouderdomspensioen. Hierbij zijn na de scheiding gemaakte keuzes van de deelnemer en het in leven zijn van de ex-partner wel van invloed op de aanspraak.

	Verevening	Conversie
Deelnemer gaat met pensioen	Deelnemer maakt keuzes over ingang en hoogte van pensioen. Deze keuzes gelden ook voor de ex-partner.	Deelnemer en ex-partner kunnen iso van elkaar keuzes maken over ingang en hoogte van pensioen en zijn dus van elkaar onafhankelijk.
Deelnemer overlijdt voordat ex-partner overlijdt.	Voor pensioendatum: het ouderdomspensioen komt voor beiden niet tot uitkering. Eventueel komt er een bijzonder partnerpensioen voor de ex-partner tot uitkering.	Voor pensioendatum: het ouderdomspensioen komt niet tot uitkering voor de deelnemer. Geen gevolgen voor ouderdomspensioen van de ex-partner. Omdat het bijzonder nabestaandenpensioen wordt betrokken in de conversie, komt dit niet meer tot uitkering.
	Na pensioendatum: het ouderdomspensioen stopt voor beiden. Eventueel komt er een bijzonder partnerpensioen voor de ex-partner tot uitkering.	Na pensioendatum: het ouderdomspensioen stopt voor de deelnemer. Geen gevolgen voor ouderdomspensioen van de ex-partner. Er komt geen bijzonder partnerpensioen tot uitkering.
Ex-partner overlijdt voordat deelnemer overlijdt	Het verevende ouderdomspensioen voor de ex-partner vloeit terug naar de deelnemer.	Indien het ouderdomspensioen voor de ex-partner al is ingegaan, stopt dit. Geen gevolgen voor het ouderdomspensioen van de deelnemer.

Bron: gebaseerd op de tabel uit de Evaluatie wet verevening pensioenrechten bij scheiding van pag. 5

Ex-partners kunnen ook afwijkende afspraken maken over de verdeling of van verdeling afzien.

Meerwaarde en bestaansrecht van de Wvps?

Sinds de inwerkingtreding van de Wvps in 1995 hebben verschillende maatschappelijke ontwikkelingen plaatsgevonden die van belang kunnen zijn voor de beoordeling en de waarde van de wet en of aanpassingen nodig zijn.

Immers zou de Wvps overbodig worden als de loopbaan, en daarmee ook de pensioenopbouw, van gehuwden gelijkwaardig zou worden. Er is dan geen noodzaak om het ouderdomspensioen te verdelen, aldus de evaluatie.

In veel gezinssamenstellingen is in meer of mindere mate sprake van een financiële afhankelijkheid van de ene partner (vaak de vrouw) ten opzichte van de ander. Hoewel de economische zelfstandigheid van vrouwen de afgelopen jaren wel is verbeterd, verrichten vrouwen vaak nog steeds minder uren betaald werk en hebben daardoor een lager inkomen dan mannen. Hierdoor blijft ook de pensioenopbouw van vrouwen achter.

De Wvps heeft dus nog altijd een meerwaarde en bestaansrecht, aldus de ministers.

Daarnaast is de Wvps enkel van toepassing op gehuwden en geregistreerde partners en niet op ongehuwd samenwonende partners. Naar verwachting zal in 2060 één op de drie samenwonende paren niet getrouwd of geregistreerd partner zijn.¹ Daarmee zal de Wvps in de toekomst in minder situaties van toepassing zijn. Ook het aantal mensen dat deelneemt aan premieregelingen stijgt. Bij de inwerkingtreding van de Wvps was de premieregeling nog relatief onbekend, waardoor de wet hier niet goed toepasbaar op is. Een ander punt is dat sinds 2013 de AOW-leeftijd stapsgewijs stijgt, daardoor geldt niet voor iedereen dezelfde AOW-leeftijd. Bij een leeftijdsverschil tussen ex-partners zal de uitbetaling van verevend ouderdomspensioen op de AOW-datum van de deelnemer nog vaker niet aansluiten op de AOW-datum van de ex-partner.

De systematiek van de Wvps voldoet volgens de ministers dus niet meer volledig aan de eisen van de huidige maatschappij.

Uitkomsten evaluatie

In de praktijk blijkt het proces van pensioenverevening een aantal knelpunten te bezitten, waaruit een aantal voorstellen zijn gedaan door de ministers:

1. Beperkt gebruik van de wet → nee, tenzij wordt ja, tenzij

Uit de evaluatie bleek dat de wet beperkt gebruikt wordt, te vaak nog onbekend is bij burgers en scheidingsprofessionals en dat de uitvoering voor verbetering vatbaar is. Zo kan die verbetering gezocht worden in het vergroten van de bekendheid van de wet en er kan gekeken worden naar de opzet van de wet.

In de huidige Wvps is het recht op verevening de standaard, maar wanneer er geen mededelingsformulier wordt opgestuurd gebeurt er niets. Zo vindt uitbetaling niet automatisch plaats. Dit kan verbeterd worden door de verdeling en uitbetaling van het

¹ Kamerbrief van 8 maart 2018, Betreft Evaluatie Wet verevening pensioenrechten bij scheiding

opgebouwde ouderdompensioen automatisch goed te laten verlopen, ook als de ex-partners niks doen.

Het voorstel van de ministers is dat een pensioenuitvoerder actief overgaat tot verdeling van het ouderdompensioen zodra er een bericht van scheiding binnen komt via de Basisregistratie Personen. De ex-partners kunnen dan wel aangeven dat zij een afwijkende afspraak over de verdeling hebben gemaakt.

2. Eigen keuzes en meer financieel inzicht → conversie als standaard

Zoals hierboven aangegeven kan het ouderdompensioen op grond van de Wvps op twee manieren verdeeld worden. Door verevening (verdeling vanaf het moment dat pensioen in gaat) of conversie (op het moment van scheiding wordt het pensioen verdeeld zodat ieder een eigen aanspraak krijgt). Verevening is momenteel de standaard. In de evaluatie is onderzocht of deze standaard nog wel past bij de maatschappij van nu.

Bij conversie wordt de levenslange afhankelijkheid tussen ex-partners wat betreft pensioen, verbroken. De ex-partner krijgt een zelfstandige aanspraak op ouderdompensioen. Dat betekent dat beide ex-partners beter in staat zijn om hun eigen financiële planning en keuzes te maken. Dat is een groot voordeel van conversie. Een punt van aandacht bij conversie zijn de mogelijke gevolgen van overlijden van de deelnemer vóór de ex-partner. Dan vervalt de eventuele aanspraak op bijzonder partnerpensioen. Volgens de evaluatie zal dit echter slechts in een heel beperkt aantal situaties voorkomen en daarmee geen belemmering zijn om conversie als standaard in te stellen.

Het voorstel van de ministers is om conversie als standaard in te stellen.

3. Partners en ongehuwd samenwonenden en de Wvps

In de Wvps en de Pensioenwet worden verschillende definities gebruikt voor de begrippen partner en scheiding. Ook wordt het ouderdompensioen over een andere periode berekend in de Wvps en de Pensioenwet.

Ongehuwd samenwonenden vallen niet onder de Wvps. Omdat er steeds meer mensen ongehuwd samenwonen, is in de evaluatie onderzocht of de wet ook op hen van toepassing zou moeten zijn.

Uit onderzoek blijkt dat ongehuwd samenwonenden minder behoefte hebben aan verdeling. Voor pensioenuitvoerders zouden er informatieproblemen zijn, zo kunnen zij geen gebruik maken van bijvoorbeeld de Basisregistratie Personen. De verwachting is ook dat slechts een beperkt aantal ongehuwd samenwonenden van de Wvps gebruik zou maken. Conclusie is dat de ministers van mening zijn dat ongehuwd samenwonenden niet onder de Wvps moeten vallen. Zij zien ook geen aanleiding voor het introduceren van een keuzerecht hierin.

4. Bijzonder partnerpensioen → alleen huwelijkse periode voor berekening

Per 1 januari 2018 zijn de regels rondom de gemeenschap van goederen veranderd. Alleen het vermogen dat door de echtgenoten gedurende het huwelijk is opgebouwd valt vanaf dat moment in de gemeenschap. Het vermogen van de echtgenoten vóór het huwelijk valt niet in de gemeenschap.

Deze wijziging was aanleiding om in de evaluatie aandacht te schenken aan de periode waarover bijzonder partnerpensioen wordt berekend. Het bijzonder partnerpensioen wordt namelijk op grond van de Pensioenwet berekend over de huwelijkse én de voorhuwelijkse periode.

Het voorstel van de ministers is om het bijzonder partner pensioen alleen vast te stellen op basis van de huwelijkse periode.

Conclusie en vervolgstappen

Zoals hierboven aangegeven, zijn er volgens de evaluatie nog altijd situaties waarin sprake is van financiële ongelijkheid tussen partners. De ministers zijn van mening dat de Wvps nog altijd een meerwaarde en bestaansrecht heeft. De systematiek van de wet behoeft echter verbetering en aanpassing aan de huidige tijd. De ministers zijn daarom voornemens de Wvps en de Pensioenwet op de volgende onderdelen te wijzigen:

- De standaardmethode van verevening wordt vervangen door conversie. Voor de nadere uitwerking daarvan willen de ministers in overleg treden met het Actuarieel Genootschap (AG) en de pensioensector.
- De standaard voor het uitbetalen via de pensioenuitvoerder wordt aangepast van 'nee, tenzij u een formulier toestuurt', in 'ja, tenzij u aangeeft dat u het pensioen niet wilt verdelen of anders wilt verdelen'. De precieze uitwerking hiervan gebeurt in samenwerking met de pensioensector.
- In het licht van de aanpassing van het wettelijk stelsel inzake de gemeenschap van goederen per 1 januari 2018 wordt de periode waarover het bijzonder partnerpensioen wordt toegekend verkort tot alleen de huwelijkse periode. Hiervoor is het nodig om de Pensioenwet te wijzigen. De precieze uitwerking hiervan gebeurt in samenwerking met de pensioensector.

Over onderstaande punten is nader overleg met onder andere de pensioensector nodig, voor overwogen kan worden of wijzigingsvoorstellen worden gedaan:

- Het AG heeft advies uitgebracht over rekenregels bij premieovereenkomsten en conversie, samen met de pensioensector zal bekeken worden of deze voor de hele sector te gebruiken zijn.
- De Wet waardeoverdracht klein pensioen is aanleiding om de grens voor het niet verevenen van pensioen in de Wvps te heroverwegen. Samen met de pensioensector zal gekeken worden naar de (on)mogelijkheden op dit vlak.

De ministers verwachten over deze wijzigingen eind 2018 te kunnen consulteren en deze in de vorm van een wetsvoorstel medio 2019 aan de Tweede Kamer aan te bieden.

Disclaimer

Swalef streeft er naar de informatie correct en actueel te houden.

Aan de informatie die is verstrekt kunnen echter geen rechten worden ontleend.

Swalef aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor de inhoud en de informatie.